

Merila za izbor operacij SLR

Ljubljana, 21. 10. 2015

Pravna podlaga

Uredba 1303/2013/EU, člen 34

- (b) oblikovanje nediskriminatornega in preglednega izbirnega postopka ter **nepristranskih meril za izbiro operacij**, ki preprečujejo navzkrižja interesov, ki zagotavljajo, da pri odločitvi o izbiri najmanj 50 % glasov prispevajo partnerji, ki niso javni organi, ter omogočajo izbiro po pisnem postopku;

- (d) priprava in objava pozivov za zbiranje predlogov ali stalnega razpisa, **vključno z opredelitvijo meril za izbiro**;

Uporaba meril za izbiro postaja eno ključnih orodij in konceptov EU politike pri zagotavljanju učinkovite uporabe javnih sredstev.

Uredba CLLD, 31. člen (merila za izbor operacij)

- (1) Lokalno partnerstvo mora **v SLR opredeliti merila za izbor operacij** iz naslova tega podukrepa.

- (2) Merila za izbor operacij iz naslova tega podukrepa morajo med drugim temeljiti na naslednjih načelih:
 - prispevek k doseganju ciljev SLR,
 - prispevek k doseganju horizontalnih ciljev,
 - okoljska trajnost,
 - socialna vzdržnost,
 - vključenost partnerjev in
 - vpliv na območje LAS.

Ali razumemo vsa navedena načela?
Ali jih razumemo enako?

Uredba CLLD, 15. člen (obvezna poglavja SLR)

11. v SLR morajo biti **opredeljena natančna merila za izbor operacij** in opisan postopek izbora in potrjevanja operacij, vključno s pravili za delovanje LAS in ocenjevalnih komisij. V SLR mora biti tudi opisano, na kakšen način se zagotavlja transparentnost postopkov in prepreči konflikt interesov.

Pri določitvi meril za izbor operacij mora lokalno partnerstvo izhajati iz skupnih načel, in sicer: prispevek k doseganju ciljev SLR, ...

Lokalno partnerstvo **lahko v SLR opredeli dodatna posebna merila za izbor operacij**, če ta zasledujejo cilje SLR.

Odprte možnosti?
Ali res le merila, ki zasledujejo cilje SLR?

Uredba CLLD – nadaljnje usmeritve

Podprte operacije bodo zasledovale zlasti naslednja **štiri tematska področja ukrepanja**:

- ustvarjanje delovnih mest,
- razvoj osnovnih storitev,
- varstvo okolja in ohranjanje narave ter
- večja vključenost mladih, žensk in drugih ranljivih skupin (npr. brezposelni, Romi, starejši odrasli).

Izzivi:

- socialno vključevanje,
- podnebne spremembe,
- skrb za okolje,
- brezposelnost zlasti mladih,
- razvitost lokalnih osnovnih storitev ter
- zmanjševanje razlik med mestom in podeželjem.

**Dodatna pomoč pri identifikaciji
ustreznih meril?**

SLR mora prispevati k uresničevanju **horizontalnih ciljev EU**, ki so:

- blaženje podnebnih sprememb in prilagajanje nanje,
- okolje in
- inovacije.

Primer meril za izbor operacij – Smernice SLR

V nadaljevanju je prikazan primer meril za izbor operacij:

Pri oceni pomembnosti operacij je potrebno oceniti:

- V kakšnem obsegu prispeva k doseganju ciljev iz SLR?
- Kakšna je njena korist za lokalno območje?
- Kako se dopolnjuje z ostalimi aktivnostmi?
- V kakšnem obsegu je skladna z opredeljenimi potrebami?
- Ali prispeva k izboljšanju položaja katere od ranljivih skupin na območju LAS?
- V kakšni meri prispeva h kateremu od horizontalnih ciljev Unije (okolje, inovacije, blaženje podnebnih sprememb in prilagajanje nanje)?
- Ali bodo z njeno izvedbo ustvarjena nova delovna mesta?

Pri finančni in operativni sposobnosti prijavitelja se ocenjuje:

- Ali ima izvajalec operacije ustrezna strokovna znanja?
- Ali ima zagotovljena tudi lastna sredstva za njeno izvedbo?
- Ali ima izvajalec na razpolago potreben kader?
- Stroškovna primernost (ali so stroški operacije v skladu s pričakovanimi rezultati in v kakšni meri so primerljivi z ostalimi operacijami?)

Pri ocenjevanju izvedljivosti operacij je potrebno posebno pozornost nameniti naslednjim temam:

- Ali je mogoče v praksi izvesti predlagane aktivnosti?
- Ali je akcijski načrt izvajanja operacij opredeljen in izvedljiv?
- Ali je terminski načrt izvajanja jasn in uresničljiv?
- Ali so opredeljeni kazalniki za spremljanje in vrednotenje?

Pri oceni trajnostne naravnosti izvedbenih operacij se ocenjuje predvsem:

- Kako se bo operacija financirala po prenehanju prejemanja pomoči javnih sredstev?
- Ali bodo vzpostavljene strukture nadaljevale z delom tudi po zaključku izvajanja?
- Ali ima operacija pozitiven vpliv na okolje in kvaliteto življenja na območju LAS?

Operacije se lahko ocenjujejo tudi po naslednjih merilih:

- Ali operacija izhaja iz opredeljenih potreb?
- Ali je v skladu z finančnimi zmožnostmi, opredeljenimi v SLR?
- Ali bo izvedena v predvidenem časovnem okviru?
- Ali je iz prijave dokumentacije razvidno, da bo izvedena učinkovito?
- Ali so zagotovljena dodatna sredstva? V kakšni meri bo operacija financirana z zasebnimi sredstvi?
- Ali je operacijo možno izvesti iz drugih virov?
- Ali bo v njenem okviru vzpostavljena nova dejavnost oziroma se podpora namenja za nadaljevanje obstoječe dejavnosti?
- Ali operacija predstavlja gospodarske, družbene ali druge koristi za uporabnike?
- Ali bo prispevala k trajnostni naravnosti območja?
- Koliko partnerjev sodeluje pri izvedbi operacije?
- Ali je operacija namenjena širšemu območju LAS?

Ali so to primeri meril?

Koncept

Za doseganje ciljev in namenov pri izvajanju operacij in projektov uporabljamo **pristop meril (pogojev) upravičenosti in meril za izbor**.

Merila za izbor morajo biti **razumljiva, relevantna in objektivna** ter morajo biti uporabljena transparentno in dosledno.

S pomočjo meril za izbor se izberejo **operacije/projekti z največjo dodano vrednostjo**.

Merila za izbor so orodje, ki nam pomaga izbrati najboljši/e projekt/e

Osnovna načela

Merila za izbor so prvenstveno **namenjena ocenjevanju kakovosti projekta**, kamor prištevamo predvsem:

- **Usklajenost projekta s postavljenimi cilji in njegovo kakovost,**
- **Trajnostno komponento projekta in finančne okvirje,**
- **Realnost in izvedljivost projekta**

Pomembni vidiki so tudi:

- Dodana vrednost projekta (sinergije, inovativnost...),
- Uporabnost rezultatov (prenos v prakso, druga okolja...),
- Diseminacija rezultatov in komunikacija (javnost, deležniki...)

Ali se lahko izognemo subjektivnosti?

Merila nikoli ne ocenjujejo nečesa, kar ni povezano s kakovostjo, vsebino ali izvedljivostjo projekta (problematiko ali statistiko okolice...).

Merila za izbor SLR in LAS

Najvišje možno število točk		30
Vsebinska usklajenost med posameznimi poglavji SLR		število točk
Skladnost SLR	poglavja so med sabo skladna in usklajena	5
	poglavja so med sabo delno usklajena in skladna	1
SLR bo financirana iz naslova najmanj dveh skladov	da	3
	ne	1
Intervencijska logika temelji na potrebah območja	da	4
	delno	1
SLR temelji na izkušnjah iz programskega obdobja 2007–2013 in je dolgoročno usmerjena	da	3
Hierarhija ciljev temelji na potrebah območja	da	5
	delno	2
SLR je usmerjena v ustvarjanje delovnih mest	da	4
SLR vključuje tudi »Sodelovanje LAS«	da	3
SLR vključuje dodatne kazalnike za merjenje uspešnosti*	najmanj trije dodatni kazalniki	3
	dva dodatna kazalnika	2
	en dodatni kazalnik	1

* Kazalnike za merjenje uspešnosti določa drugi odstavek 19. člena te uredbe.

Priprava meril - kvantifikacija

- Merila morajo imeti možnost **kvantificiranega ovrednotenja**.

Najvišje možno število točk		30
Vsebinska usklajenost med posameznimi poglavji SLR		število točk
Skladnost SLR	poglavja so med sabo skladna in usklajena	5
	poglavja so med sabo delno usklajena in skladna	1
SLR bo financirana iz naslova najmanj dveh skladov	da	3
	ne	1
Intervencijska logika temelji na potrebah območja	da	4
	delno	1
SLR temelji na izkušnjah iz programskega obdobja 2007–2013 in je dolgoročno usmerjena	da	3
Hierarhija ciljev temelji na potrebah območja	da	5
	delno	2
SLR je usmerjena v

Priprava meril - definiranost

- V čim večji meri se je potrebno **izogibati načelnim in nedefiniranim opisom** (bolj, manj, delno, pretežno, zadovoljivo...).

Najvišje možno število točk		30
Vsebinska usklajenost med posameznimi poglavji SLR		število točk
Skladnost SLR	poglavja so med sabo skladna in usklajena	5
	poglavja so med sabo delno usklajena in skladna	1
SLR bo financirana iz naslova najmanj dveh skladov	da	3
	ne	1
Intervencijska logika temelji na potrebah območja	da	4
	delno	1
SLR temelji na izkušnjah iz programskega obdobja 2007–2013 in je dolgoročno usmerjena	da	3
Hierarhija ciljev temelji na potrebah območja	da	5
	delno	2
SLR je usmerjena na

Priprava meril – linearni učinek

Pozornost pri pripravi nekaterih meril, ki **nimajo** t.i. **linearnega učinka**, npr.:

- število partnerjev v projektu,
- obseg vključenega območja...

Najvišje možno število točk	10
Območje LAS*	število točk
SLR pokriva območje enajstih ali več občin	10
SLR pokriva sedem do vključno deset občin	8
SLR pokriva območje od štiri do vključno šest občin	4
SLR pokriva območje treh občin ali manj	0

Najvišje možno število točk	6
Vključenost strokovnih organizacij v izvajanje SLR*	število točk
Odgovornost za izvajanje ukrepov ima vsaj šest strokovnih organizacij	6
Odgovornost za izvajanje ukrepov imajo vsaj štiri strokovne organizacije	4
Odgovornost za izvajanje ukrepov imata vsaj dve strokovni organizaciji	2

*Točkujete se, kdo prevzema odgovornost za izvajanje posameznega ukrepa, ki ga lokalno partnerstvo opredeli v akcijskem načrtu, kot ga določa 7. točka prvega odstavka 15. člena te uredbe.

Več ne pomeni vedno bolje!!!

Priprava meril - diskriminacija

Pozornost pri pripravi nekaterih meril, ki so lahko izključujoča ali diskriminatorna , npr.:

- partnerji, ki sodelujejo pri projektu imajo določen status,
- določene lokacije so upravičene do (večjega števila) točk.

Izogibanje diskriminaciji!!!

Ali se v občinah z višjo stopnjo brezposelnosti kakovostnejši projekti?

Ali ekološki kmet izvaja boljše projekte kot konvencionalni kmet?

Priprava meril – rezultatska merila

Previdnost pri uporabi določenih meril, ki **predvidevajo oz. načrtujejo rezultate ali uspehe projekta**, npr.:

- število novih zaposlitev,
- priprava pravnih/zakonodajnih aktov,
- vzpostavitev območij (pravno formalne oblike)

Kaj se zgodi s projekti, ki ne izpolnijo zadanih ciljev, vendar so iz tega naslova preko meril za izbor pridobili točke in pravico do sredstev?

Priprava meril – navodila

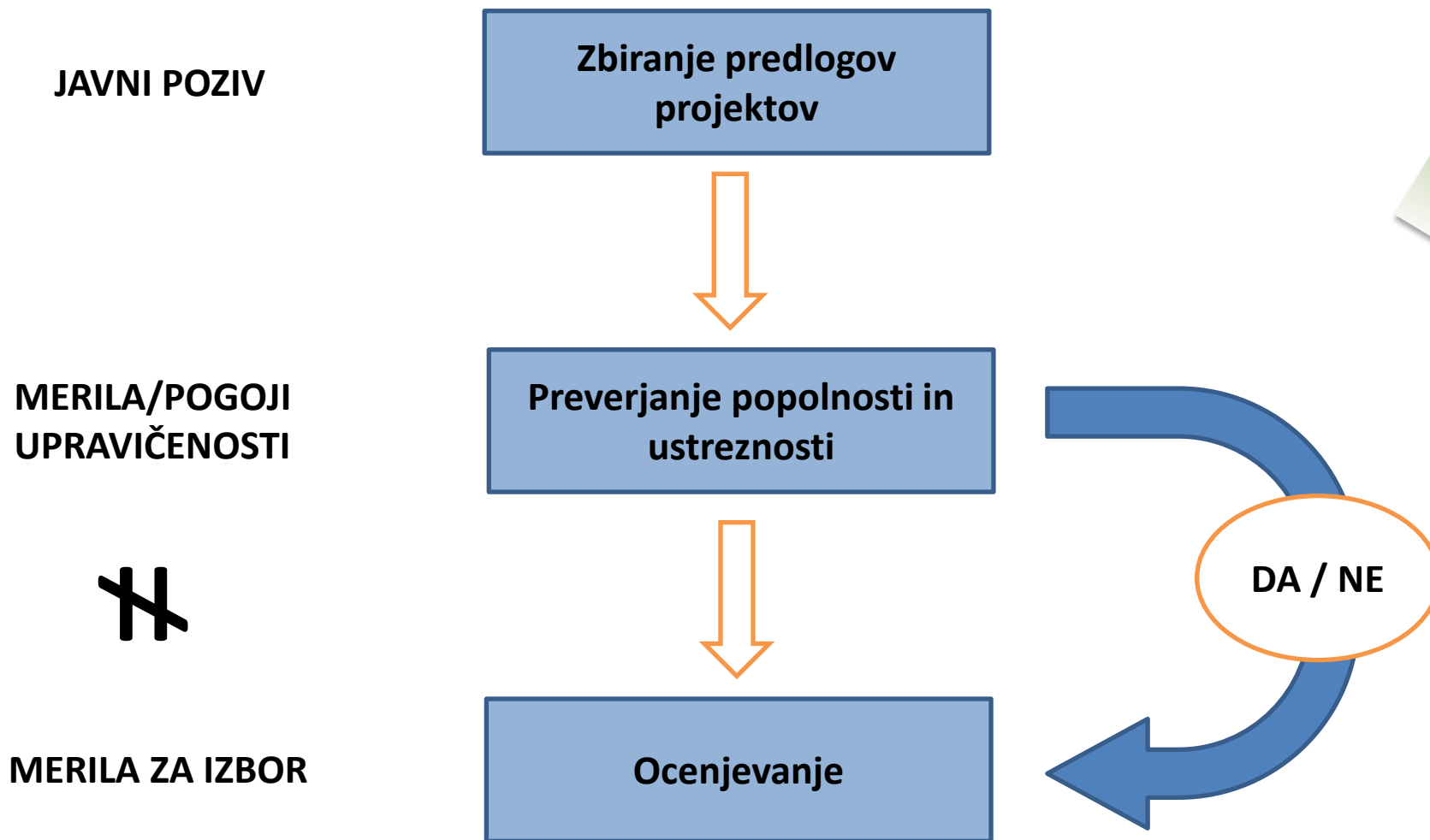
- V izogib / zmanjšanju učinka subjektivnosti merila potrebujejo natančno razdelitev in **podrobna navodila za uporabo**.
- Navodila za uporabo meril morajo biti **javno dostopna**, saj so lahko v pomoč tako ocenjevalcem, kot tudi pripravljavcem/izvajalcem projektov.

Za učinkovito in koristno uporabo meril za izbor je potrebno pripraviti tudi ustrezno razpisno dokumentacijo, ki bo od prijavitelja terjala vpis vseh podatkov, potrebnih za ocenjevanje.

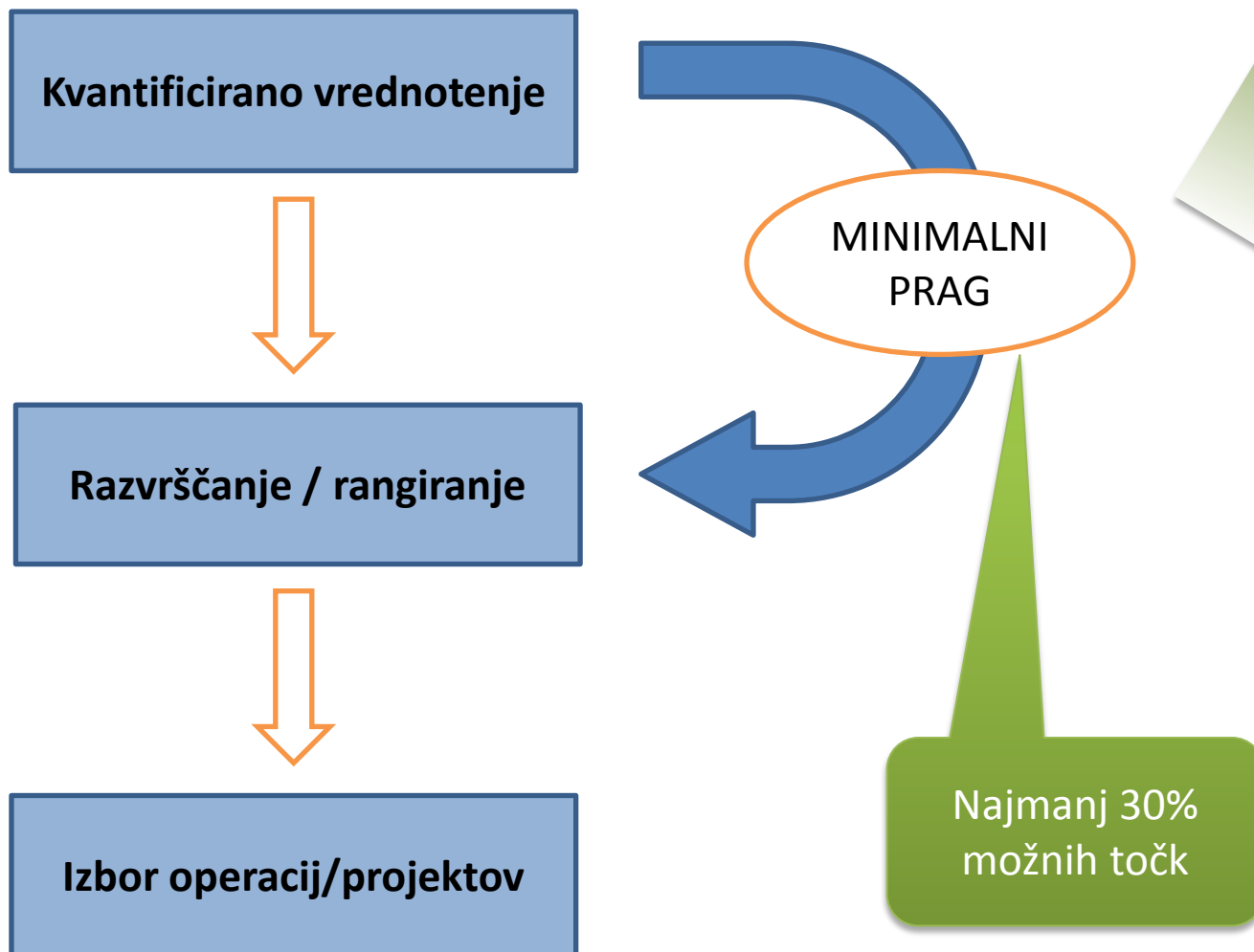
Postopek izbora operacij

- **Zbiranje predlogov operacij**, kjer LAS objavi poziv za prijavo operacij. V tej fazi se lahko tudi opredeli ali je poziv pripravljen za vsa tematska področja ukrepanja ali pa le za določeno tematsko področje. Če je javni poziv pripravljen le za določeno tematsko področje ukrepanja se na ta način lahko vpliva na boljše izvajanje SLR in bolj ciljno usmerjene operacije. To se priporoča zlasti takrat, ko LAS ugotovi, da ne zasleduje ciljev posameznega tematskega področja.
- **Preveritev popolnosti in ustreznosti operacij**, v okviru katere se preveri ali operacija izpolnjuje predpisane kriterije iz javnega poziva. V tej fazi se preveri ali je bil uporabljen predpisan prijavní obrazec, če vloga vsebuje vse zahtevane podatke, če se bo operacija izvajala na območju LAS in če je vloga prispela v predpisanem roku. Ali je prijavljena operacija v skladu z veljavno zakonodajo, ali so zanjo izdana vsa relevantna soglasja in dovoljenja.
- **Ocenjevanje in razvrščanje predlogov ter izbor operacij**, kjer se oceni kakovost predloga vključno z referencami prijavitelja. Pri tem je potrebno posebno pozornost nameniti ali ima prijavitelj potrebne organizacijske, človeške in finančne vire za izvedbo operacije. Ocenjuje se tudi pomembnost operacije glede na opredeljene cilje SLR.

Postopek izbora operacij

Ocenjevanje

Kdo ocenjuje projekte?

Vsak LAS mora znotraj svoje upravljaljske strukture vzpostaviti **ocenjevalno komisijo**, ki je odgovorna za oceno in izbor operacij.

Ocenjevalna komisija mora biti sestavljena iz **neodvisnih strokovnjakov**, ki imajo potrebna znanja iz različnih področij (razvoj podeželja, regionalni razvoj, okolje, strateško in projektno načrtovanje ipd.).

Člani ocenjevalne komisije so lahko predstavniki gospodarskih družb, javnih zavodov in posamezniki.

Izhodišča za razpravo

- **Glavne težave pri vzpostavljanju meril?**
- **Obseg / število meril?**
- **Kako natančno vključiti / predstaviti merila v SLR?**
- **Objektivnost vs. subjektivnost meril?**
- **Različni skladi – različna merila?**

Hvala za pozornost

